

..... Σ Η Μ Α

Ο.- " Ποντιακοί ἀντίλαλοι ". Λαογραφική ἐκπομπή τοῦ σταθμοῦ μας, πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.

Μουσική ἐπιμέλεια Ἡρακλῆ Κοκοζίδη. Στή λύρα ὁ Γῶγος Πετρίδης.

..... τό σῆμα σβῆνει

Ο.- Ἡ ξενιτεία, ἀγαπητοί ἀκροαταί, εἶναι κάτι πού χαρακτηρίζει τήν Ποντιακή ζωή, ὅπως καί ὁλόκληρη τήν Ἑλληνική. Ἀρκεῖ νά λάβωμε ὑπ' ὄψη μας τοὺς σημερινούς ξενιτεμένους Ἕλληνες τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἰδιαίτερα δέ τοὺς νησιῶτες μας. Εἶναι ἡ μοῖρα τοῦ Ἕλληνα νά ξενιτεύεται, νά ταξειδεύη. Ἀλλά καί ἡ προσμονή καί ἡ ἑλπίς του, νά ξαναγυρίσῃ στήν Πατρίδα κάποια ὥρα.

Καθὼς μαρτυροῦν πολλά Ποντιακά τραγούδια, τό ξεκίνημα γιά τήν ξενιτεία γινόταν κατὰ τήν Ἀνοιξη. Καί μπορούμε νά ποῦμε, πῶς αὐτός εἶναι ὁ κανόνας, πού ἀσφαλῶς θά ἔχη καί τήν ἐξαίρεσή του.

Ἡ ξενιτεία τοῦ καθενός διαρκοῦσε καί πολλά χρόνια. Ἀλλά, ὅπως γιά τό ξεκίνημα, ἔτσι καί γιά τόν ἐρχομό, εἶναι καθορισμένη μιά ὠρισμένη ἐποχή. Εἶναι τό Φθινόπωρο. Συνήθως τότε γυρίζουν οἱ ξενιτεμένοι.

Ἀκοῦστε, πόσο ὁμορφα μᾶς περιγράφει τόν ἐρχομό τῶν ξενιτεμένων τό ἀκόλουθο δίστιχο:

..... Λ Υ Ρ Α

Παρχάρ ἀέρα φύσεσεν κάποθεν τέλια-τέλια,
ἐφύσεσεν Μοθάπορον, ξενιτιαρίων ἔλα.

Ἀπαλό μου ἀγέρι, σύ, πού μέ τίς ριπές καί τά μουρμουρητά σου δείχνεις σημάδια ψυχῆς στήν ὑπαρξή σου, ἀντάμωσες ἐκεῖ στήν ξενιτεία τοὺς ξενιτεμένους μας καί τοὺς σιγοφιθύρισες γιά ἐρχομό. Τοὺς εἶπες, πῶς οἱ δικοί τους τοὺς νοστάλησαν πολύ, δέν ἀντέχουν πιά, κι' ἐκεῖνοι ξαφνικά πῆραν τήν ἀπόφαση. Ἔτσι, τό φύσημά σου, ἀγέρι μου, τοὺς μήνυσε κι' ἔπειτα τοὺς ἔδωσε δύναμη καί κουράγιο, ὥστε τοὺς φύσησε βολικά, γίνηκε οὐριος ἄνεμος, γιά νά κινήσῃ τά καράβια πρὸς τά ὁμορφα ἀερογιάλια τοῦ Πόντου, ὅπου μάνες, νιδνυφες καί κόρες περιμένουν τοὺς ξενιτεμένους τους.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ο.- Μετά τόν ἐρχομό τους οἱ ξενιτεμένοι ἀρχίζουν τή ζωή τους μέ καινούργια σχέδια, μέ καινούργιες προοπτικές. Ἀλλά, ἂν ὁ ξενιτεμένος εἶναι παλληκάρι

ἐλεύθερο, τώρα θά κοιτάξη, νά ἀποκατασταθῇ κιόλιας. "Αν τήν εἶχε διαλέξη, τήν ἀγαπημένη του, πρίν ξενιτευτῇ, τηρώντας τήν ὑπόσχεσή του, τώρα μέ τόν ἐρχομό του, θά τήν παντρευτῇ. "Αν πάλι δέν εἶχε ἀγάπη, ὅταν ξενιτεύτηκε, καί δέν τόν πλάνεφε στά μακριά ξένη κοπέλλα, θά διαλέξη τώρα τήν κόρη τῆς καρδιάς του, τό ταῖρι του. Ὁ ἔρωτας θά τοῦ εἶναι ὁδηγός καί μόνον αὐτός, κανένας ἄλλος ὑπολογισμός.

..... Λ Υ Ρ Α

Τ' ὀμμάτια ~~ν~~ εἶναι γαλανά, ἡ κόρ' τ' ἀπὲς ᾠγραμμένον,
κα' ἐπορῶ νά δεβάζ' ἄτα, ἡ κάρδια μ' ἔν καμένον.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ο.- "Ας ἔρθουμε, τώρα, σέ μιά ἄλλη πτυχὴ τῆς ζωῆς τοῦ ἐρωτευμένου μας. Δέν μπό-
ρεσε νά κερδίσῃ τήν ἀγαπημένη του, γιατί αὐτῇ, εἴτε θεληματικά, εἴτε ἄθελά
της, παντρεύτηκε ἄλλον.

Ὁ ἔρωτας καίει τὰ στήθια τοῦ ἄτυχου νέου, πού τήν βλέπει στά χέρια
ἄλλου. Ἐξακολουθεῖ νά τήν ἀγαπᾷ. Ἀλλά τί μπορεῖ νά κάνῃ; Ὅπως μᾶς λέει
ὁ ἴδιος, μπορεῖ νά τήν χωρίσῃ, καί ἐπομένος νά τήν πάρῃ, ἀλλά.....

Τί ἐμποδίζει τό νέο, νά δώσῃ αὐτῇ τή λύση; Εἶναι ἡ κληρονομιά τῶν
ἠθικῶν ἀρχῶν, ἡ δύναμη τοῦ φιλότιμου συγγραττημοῦ. Εἶναι ἁμαρτία στό θεό
νά χωρίσῃς αὐτούς, πού ἔνωσε ἡ εὐλογία Του, ἁμαρτία μεγάλη.

Ἀλλά δέν εἶναι ἁμαρτία καί ἡ προδοσία τοῦ ἔρωτα; Εἶναι. Ὅμως ἄς
ὁφωνται οἱ αἵτιοι. Ὁ νέος μένει σταθερά στή θρησκευτικὴ παράδοση καί
περιορίζεται νά τραγουδήσῃ ἔτσι:

..... Λ Υ Ρ Α

Ντό νά λέγω σε, τριγῶνα μ', καί ντό νά δικαιοῦμαι;
Ἄς σόν ἄντρα σ' χωρίζω σε, ἄς σόν θεόν φοοῦμαι.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ο.- Κλείνομε τό πρόγραμμά μας μέ τόν πυρίχιο χορό " Σέρα " .

..... Λ Υ Ρ Α

" , Ἀφήνομε ὕαν καί χαράν καί ξάν μέ τ' ἑσᾶς, τό πᾶμε τῇ Δευτέραν
σό μεσημέρ' ἀπάν' . "

..... Σ Η Μ Α

Ἀκούσατε τῇ λαογραφικῇ ἐκπομπῇ τοῦ σταθμοῦ μας :

" Ποντιακοί ἀντίλαλοι " .